

**Sygn. akt I C 710/12**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : **SSO Paulina Aslanowicz**

Protokolant : stażysta Monika Śpionek

po rozpoznaniu w dniu 03 lipca 2014 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K., A. D. (1), A. J., H. K., B. P. i M. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

### **o odszkodowanie**

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki M. K. kwotę 325.125,79 zł (trzysta dwadzieścia pięć tysięcy sto dwadzieścia pięć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powoda A. D. (1) kwotę 325.125,79 zł (trzysta dwadzieścia pięć tysięcy sto dwadzieścia pięć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki A. J. kwotę 1.849.604,50 zł (jeden milion osiemset czterdzieści dziewięć tysięcy sześćset cztery złote pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

IV. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki H. K. kwotę 1.849.604,50 zł (jeden milion osiemset czterdzieści dziewięć tysięcy sześćset cztery złote pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

V. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki B. P. kwotę 4.898.561,92 zł (cztery miliony osiemset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy pięćset sześćdziesiąt jeden złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

VI. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki M. S. kwotę 1.849.604,50 zł (jeden milion osiemset czterdzieści dziewięć tysięcy sześćset cztery złote pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

VII. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

VIII. ustala, że pozwany Skarb Państwa – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ponosi koszty postępowania w 75,68% w stosunku do każdego z powodów, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

**Sygn. akt I C 710/12**

# UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 07 sierpnia 2012 roku A. J., B. P., M. S., H. K., M. K. i A. D. (1) wnieśli o zapłatę przez Skarb Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi kwoty w łącznej wysokości 14.664.401 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2011 roku do dnia zapłaty, w tym na rzecz A. J. kwoty 2.444.066,83 zł, na rzecz B. P. 6.472.958,25 zł, na rzecz M. S. kwoty 2.444.066,83 zł, na rzecz H. K. kwoty 2.444.066,83 zł, na rzecz M. K. kwoty 429.621,13 zł i na rzecz A. D. (1) kwoty 429.621,13 zł w związku z ostateczną decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2009 roku, sprostowaną postanowieniem z dnia 23 grudnia 2009 roku, na mocy której stwierdzono, że orzeczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 07 sierpnia 1947 roku zostało wydane z naruszeniem prawa i wywołało nieodwracalne skutki prawne. Na dochodzoną pozwem kwotę składała się wartość rynkowa utraconego prawa własności oraz utracone korzyści związane z niemożnością korzystania z nieruchomości w okresie 10 – letnim (pozew – k. 2 - 11).

Pozwany, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, w odpowiedzi na pozew z dnia 14 stycznia 2013 roku wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozostałych kosztów postępowania. Pozwany zakwestionował powództwo co do zasady i wysokości, podnosząc, że wysokość roszczenia powodów nie została w żaden sposób udowodniona, gdyż załączone do pozwu dokumenty nie stwierdzają okoliczności, na które powołują się powodowie, zaś twierdzenia dotyczące wartości szkody zostały sformułowane w oparciu o operat sporządzony na zlecenie powodów. Pozwany wskazał też, że roszczenie o zapłatę odszkodowania za utracone korzyści pozbawione jest podstaw prawnych. Podniósł także przedwczesność powództwa, powołując się na wznowienie postępowania administracyjnego zakończonego decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2009 roku w części dotyczącej działki gruntu o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0.0899 ha (odpowiedź na pozew - k. 283 - 291).

W pismach procesowych z dnia 11 lutego 2013 roku i z dnia 15 marca 2013 roku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie, z tym, że powód dodatkowo podniósł, iż wznowienie postępowania dotyczy działki nie objętej żądaniem pozwu (pismo procesowe powodów z dnia 11 lutego 2013 roku k.300 - 306, pismo procesowe pozwanego z dnia 15 marca 2013 roku k.311 - 313).

Natomiast na rozprawie w dniu 03 lipca 2014 roku pozwany dodatkowo zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń powodów (protokół rozprawy z dnia 03 lipca 2014 roku k.666 - 667).

## **Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

A. J., B. P., M. S., H. K., M. K. i A. D. (1) są następcami prawnymi J. G., L. G., S. G. i A. G., którzy byli właścicielami nieruchomości miejskiej (...) i „(...)” położonej na terenie gminy S. w powiecie (...) (dowody: postanowienie Sądu Rejonowego w K. o stwierdzeniu nabycia spadku po A. D. (2) z dnia 30 grudnia 1991 roku k. 33, postanowienie Sądu Rejonowego w G. o stwierdzeniu nabycia spadku po S. G. i postanowienie Sądu Rejonowego w G. o stwierdzeniu nabycia spadku po L. G. i K. G. z dnia 02 kwietnia 2004 roku k. 35, postanowienie Sądu Rejonowego w W. o stwierdzeniu nabycia spadku po H. G. i J. G. z dnia 04 września 2000 roku k. 36, postanowienie Sądu Rejonowego w P. o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. D. z dnia 19 kwietnia 1995 roku k.37, postanowienie Sądu Rejonowego w P. o stwierdzeniu nabycia spadku po M. D. z dnia 21 lutego 2005 roku k. 38, odpis aktu małżeństwa powódki A. D. (2) nr (...) k. 39 oraz odpis aktu małżeństwa powódki M. S. k. 40).

Orzeczeniem Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego w W. z dnia 10 lipca 1946 roku nr (...) uznano, że nieruchomość (...) i (...) położona na terenie Gminy S. nie podpada pod działanie dekretu PKWN z dnia 06 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej. W uzasadnieniu organ wskazał, że w 1928 roku został sporządzony szczegółowy plan zabudowania oraz plan parcelacyjny, zatwierdzony przez Magistrat miasta S. w dniu 10 sierpnia 1929 roku. Cała nieruchomość podzielona została na 362 działki budowlane, z czego do dnia 01 września 1939 roku sprzedano 150

działek i oddano je w użytkowanie nabywcom, a 48 działek zostało oddane w użytkowanie drobnych dzierżawców. Natomiast 164 działki o łącznej powierzchni 24 ha 4500 m<sup>(2)</sup> pozostały niesprzedane. Działki te jako budowlane zdaniem Urzędu Ziemskiego nie podlegały działaniu dekretu PKWN.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych orzeczeniem z dnia 07 sierpnia 1947 roku uchylił z urzędu orzeczenie Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego w W. z dnia 10 lipca 1946 roku i uznał, że nieruchomości miejska (...) i (...) położone w Gminie S., powiat S., stanowiąca była własność J., L., S. i A. G. o obszarze ogólnym 24 ha 4500 m<sup>2</sup> podpada pod działanie dekretu PKWN z dnia 06 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej. W uzasadnieniu organ wskazał, że stanowisko Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego w W. jest błędne, gdyż pojęcie nieruchomości ziemskiej w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu może obejmować również grunty położone w granicach administracyjnych miast. Włączenie nieruchomości w obręb granic administracyjnych miasta oraz formalne przeznaczenie terenu w 1928 roku na działki budowlane nie może decydować o tym, czy nieruchomość podpada pod działanie dekretu. Decydujący w danej sprawie jest zdaniem Ministra fakt, że przedmiotowa nieruchomość ma charakter rolny.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w pkt. 1 decyzji z dnia 30 września 2009 roku stwierdził nieważność orzeczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 07 sierpnia 1947 roku, uchylającego orzeczenie Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego w W. z dnia 10 lipca 1946 roku w części dotyczącej gruntów o łącznej powierzchni 6.0091 ha. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w pkt. 2 decyzji z dnia 30 września 2009 roku stwierdził, że orzeczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 07 sierpnia 1947 roku, uchylające orzeczenie Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego w W. z dnia 10 lipca 1946 roku, zostało wydane z naruszeniem prawa w części dotyczącej gruntów o łącznej powierzchni 17.5284 ha. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że orzeczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 07 sierpnia 1947 roku w sposób rażąco narusza przepisy stanowiące podstawę jego wydania, w szczególności art. 101 ust. 1 lit. b) rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnym. Motywem wydania orzeczenia nie była bowiem przesłanka, jaką jest brak podstawy prawnej wydanego przez (...) Wojewódzki Urząd Ziemski orzeczenia z dnia 10 lipca 1946 roku, lecz zakwestionowanie przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych ustaleń w zakresie zakwalifikowania nieruchomości jako przeznaczonej pod zabudowę, objętej planem parcelacyjnym oraz dokonane nowe ustalenia faktyczne co do rolnego charakteru nieruchomości (...) i (...). Rażąco naruszenie przepisów polega zarówno na uznaniu w pkt 1) orzeczenia, że orzeczenie (...) Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego z dnia 10 lipca 1946 r. zostało wydane bez podstawy prawnej, jak i na wydaniu w pkt 2) orzeczenia merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy i to w oparciu o nowo przeprowadzone dowody i ich ocenę (dowód: decyzja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2009 roku k. 18 - 27).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi postanowieniem z dnia 23 grudnia 2009 roku sprostował oczywiste omyłki pisarskie w swojej decyzji z dnia 30 września 2009 roku, w tym odnośnie łącznej powierzchni działek, co do których decyzję wydano z naruszeniem prawa, oznaczając ich prawidłową powierzchnię na 18.2727 ha (dowód: postanowienie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2009 roku k.28 - 29).

Aktualna wartość nieruchomości miejskiej (...) oraz (...) położonej w Gminie S., powiat S., obejmującej grunty o powierzchni 17,3080 ha według stanu tej nieruchomości z daty nacjonalizacji tj. na dzień 07 sierpnia 1947 roku wynosi 11.097.627 zł (pisemna opinia biegłego A. Z. k.491 – 527 oraz uzupełniająca pisemna opinia tego biegłego k.609 - 621).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dokumentów urzędowych, w tym decyzji administracyjnych, których autentyczność i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy nie kwestionowała żadna ze stron procesu. Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiła także opinia biegłego A. Z., która została zakwestionowana przez pozwanego w zakresie powierzchni nieruchomości przyjętej do wyceny i sposobu wyceny części nieruchomości zajętej pod drogi. W związku z tym pisemna uzupełniająca opinia tego biegłego uwzględniała te zarzuty pozwanego i w konsekwencji strony zaakceptowały ostateczne ustalenia biegłego, nie zgłaszając już żadnych do nich zastrzeżeń ani kontrdowodów.

Ponadto stwierdzić należy, że wykształcenie biegłego oraz jego empiria stanowią dla Sądu gwarancję rzetelności i dlatego wnioski wypływające z treści sporządzonych przez niego opinii przyjęte zostały jako miarodajny dowód

mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w zakresie zarówno powierzchni nieruchomości, dotkniętych nieodwracalnym skutkiem bezprawnej decyzji, jak i ich wartości rynkowej.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Podstawę prawną żądania powodów stanowi art. 160 k.p.a., który utracił moc z dniem 01 września 2004 roku na mocy art. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianach ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692 ze zm.). Jednakże jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 marca 2011 roku (III CZP 112/10, LEX numer 751460) do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 01 września 2004 roku, której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Jednocześnie Sąd Najwyższy wyjaśnił, że do podjętych przed dniem 01 września 2004 roku ostatecznych decyzji administracyjnych, których nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu brak podstaw do stosowania przepisów art. 160 § 4 i 5 k.p.a. Z tego względu nie stanowi przeszkody w uwzględnieniu powództwa niewystąpienie przez powodów do właściwego organu administracji publicznej o przyznanie odszkodowania.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia powodów, stwierdzić należy, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Za ugruntowane w orzecznictwie uznać należy, podzielane przez Sąd zapatrywanie, że wymagalność i przedawnienie roszczenia odszkodowawczego wobec Skarbu Państwa przewidzianego w art. 160 k.p.a. zostały uregulowane w szczególny sposób. Chociaż chodzi tu o odpowiedzialność za czyn niedozwolony, to nie stosujemy ogólnych przepisów o czynach niedozwolonych i przedawnieniu roszczeń, lecz regulację szczególną zawartą w art. 160 § 6 k.p.a. (tak Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 31 marca 2011 roku, III CZP 112/10, LEX numer 751460 i z dnia 26 stycznia 1989 roku, III CZP 58/1988, OSNC z 1989 roku, nr 9, poz. 129). Roszczenie o naprawienie szkody wynikające z decyzyjnego (administracyjnego) stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. przedawnia się zatem z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja w przedmiocie takiego stwierdzenia (art. 160 § 6 k.p.a.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała (lub się ujawniła).

W związku z tym, że wadliwa decyzja została wydana przed dniem 01 września 2004 roku, a decyzja nadzorcza zapadła już po nadejściu tej daty, w sprawie ma zastosowanie art. 160 k.p.a. z wyłączeniem przepisów uzależniających dochodzenie odszkodowania na drodze sądowej od uprzedniego wyczerpania trybu administracyjnego. Jednocześnie brak jest podstaw do przyjęcia, że roszczenie zgłoszone w niniejszej sprawie przedawniło się.

Przechodząc do oceny zaistnienia przesłanek odpowiedzialności strony pozwanej, w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że w myśl art. 160 § 2 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. W sprawie należało zatem ustalić, czy nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę, którym było wydanie decyzji z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a., albo stwierdzenie nieważności takiej decyzji, a zatem czy została wydana decyzja niezgodna z prawem, a następnie, czy szkoda została wyrządzona i w jakiej wysokości oraz czy pozostaje ona w związku przyczynowym z wydaniem decyzji.

Stwierdzenia w pierwszej kolejności wymaga, w oparciu o utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, że fakt, iż decyzja administracyjna została wydana z rażącym naruszeniem prawa, przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03 maja 1985 roku, II CR 121/85, OSNC z 1986 roku, nr 4, poz. 53).

Na stronie powodowej ciążył natomiast obowiązek wykazania, przy bezspornym fakcie wydania wadliwego orzeczenia w dniu 07 sierpnia 1947 roku, pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, a zatem faktu powstania szkody (i jej rozmiarów) oraz istnienie normalnego związku przyczynowego pomiędzy ową szkodą a zdarzeniem, które ją wywołało.

W przekonaniu Sądu nie może budzić wątpliwości, że powodowie na skutek orzeczenia z dnia 07 sierpnia 1947 roku, w którym stwierdzono, że grunty należące do ich poprzedników prawnych podpadają pod działanie przepisów dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej, ponieśli rzeczywistą szkodę, rozumianą jako powstałą wbrew woli poszkodowanych różnicę między obecnym stanem majątkowym (tu stanem majątkowym następców prawnych), a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11 lipca 1957 roku, 2 CR 304/57, OSN 1958, nr III, poz. 76 oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1963 roku, III PO 31/63, OSNCP z 1964 roku, nr 7 - 8, poz. 128 czy też w wyroku z dnia 16 kwietnia 2002 roku, V CKN 960/00, OSNC z 2003 roku, numer 5, poz. 63 oraz z dnia 15 listopada 2002 roku, V CKN 1325/00, LEX numer 75295).

W orzecznictwie przyjmuje się, iż poza zakresem przedmiotowym art. 2 ust.1 lit.e dekretu PKWN z dnia 06 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej były zabudowane nieruchomości miejskie, nie mające związku funkcjonalnego z nieruchomością ziemską, przejmowaną na cele reformy rolnej (tak Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 28 grudnia 1994 roku, II SA 250/94, ONSA z 1996 roku, nr 1, poz. 22). Trybunał Konstytucyjny w uchwale z dnia 19 września 1990 roku (W.3/89, OTK z 1990 roku, poz. 26) stwierdził, że zakres przedmiotowy art. 2 ust.1 lit.e dekretu PKWN z dnia 06 września 1944 roku nie obejmuje tych nieruchomości ziemskich lub ich części, które przed dniem 01 września 1939 roku zostały rozparcelowane z przeznaczeniem na działki budowlane po uprzednim zatwierdzeniu projektu parcelacji przez właściwy organ administracyjny, bowiem z datą takiego zatwierdzenia utraciły one charakter nieruchomości ziemskich bez względu na to, kiedy w następstwie parcelacji własność tych działek została przeniesiona na nabywców.

W związku z powyższym przedmiotowa nieruchomość nie podpadała pod działanie art.2 ust.1 lit.e dekretu PKWN z dnia 06 września 1944 roku, a powodowie na skutek orzeczenia z dnia 07 sierpnia 1947 roku ponieśli rzeczywistą szkodę w zakresie, w jakim orzeczenie z dnia 30 września 2009 roku stwierdza nieodwracalność skutków prawnych. Szkodą rzeczywistą (*damnum emergens*) jest bowiem uszczerbek majątkowy, jaki powstał na skutek nieodwracalnego pozbawienia prawa własności do gruntów należących do poprzedników prawnych powodów.

Ustaleń w zakresie wartości utraconego prawa Sąd dokonał w oparciu o omówiony powyżej dowód z opinii biegłego sądowego. Sąd uznał, że miarodajną dla ustalenia wysokości odszkodowania będzie wartość prawa własności nieruchomości określona według jej stanu na chwilę wydania wadliwego orzeczenia, które spowodowało szkodę, czyli na dzień 07 sierpnia 1947 roku i cen aktualnych zgodnie z art. 363 § 2 k.c. Jednakże Sąd uwzględnił zarzut pozwanego dotyczący sposobu wyceny gruntów przeznaczonych pod drogi. W świetle dominującej teorii różnicowej szkody nie może być wątpliwości, że w majątku powodów wystąpił uszczerbek wyrażający się wartością nieruchomości zajętych pod drogi. Utrata prawa własności części nieruchomości nie nastąpiła jednak wskutek wydania wadliwej decyzji, którą powodowie wskazują jako szkodę, a pozostaje w związku z innym zdarzeniem, które ją spowodowało niezależnie od bezprawnego wywłaszczenia. Zachodzi zatem przypadek przyczyny rezerwowej (*causa superveniens*), czyli takiego stanu rzeczy, w którym szkoda powstałaby niezależnie od zdarzenia uzasadniającego odpowiedzialność, bowiem wywołało ją inne zdarzenie lub stan rzeczy. W konsekwencji należało przyjąć, że szkoda powodów nie jest równa wartości nieruchomości, zajętych pod drogi publiczne, a odszkodowaniu, które mogliby uzyskać w postępowaniu administracyjnym. W takim przypadku wysokość świadczenia odszkodowawczego musi być ustalona z uwzględnieniem przepisów regulujących zasady określania wysokości odszkodowania w trybie art. 73 ustawy przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną z dnia 13 października 1988 roku (Dz. U. Nr 133, poz. 872 (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lipca 2012 roku, II CSK 714/11, LEX numer 1226681)). Opinia uzupełniająca biegłego uwzględnia ten aspekt sprawy, a w pozostałym zakresie wycena wartości nieruchomości odzwierciedla dochód, jaki można byłoby uzyskać w obecnej sytuacji rynkowej, ze sprzedaży działek stanowiących przedmiot niniejszej opinii, gdyby działki te znajdowały się w stanie odpowiadającym temu sprzed 66 lat czyli z roku 1947, kiedy to stanowiły one tereny niezabudowane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Również definitywne ustalenie biegłego dotyczące powierzchni utraconych przez powodów nieruchomości stanowiło podstawę ustalenia wartości poniesionej przez nich szkody.

Wobec powyższego Sąd zasądził na rzecz powodów ustaloną przez biegłą wartość utraconego prawa w wysokości 11.097.627,00 zł, przy czym na rzecz każdego z powodów stosunkowo do wysokości udziału, jaki przysługiwałby im w przedmiotowej nieruchomości w oparciu o przepisy prawa spadkowego. W konsekwencji dalej idące żądanie powodów w zakresie szkody rzeczowej podlegało oddaleniu.

Oddaleniem powództwa objęte zostało także roszczenie powodów o zasądzenie utraconych korzyści. Zgodnie z powoływaną wyżej uchwałą Pełnego Składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 roku jeżeli ostateczna decyzja administracyjna została wydana przed dniem wejścia w życie Konstytucji, odszkodowanie przysługujące na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. nie obejmuje korzyści utraconych wskutek jej wydania, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji. Uznając ten pogląd za przekonujący i powszechnie akceptowany, roszczenie w zakresie zasądzenia odszkodowania tytułem utraconym korzyści (*lucrum cessans*) należało oddalić w całości.

Odsetki ustawowe z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia (art. 363 § 2 k.c.) zostały zasądzone od daty wydania wyroku. W razie bowiem ustalenia odszkodowania, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 363 § 2 k.c., według cen z chwili wyrokowania, należy się ono w tej wysokości, gdy ceny te były wyższe od występujących wcześniej, dopiero od tej chwili. Zatem od tej chwili można mówić o opóźnieniu się dłużnika w zapłacie odszkodowania ustalonego według tych cen i w konsekwencji dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (tak trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 kwietnia 2009 roku, I CSK 524/08, LEX 511024). Dalej idące żądanie w tym zakresie podlega zatem oddaleniu.

O zasadach poniesienia przez strony postępowania kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zdanie pierwsze, rozdzielając je stosunkowo i pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu na zasadzie art. 108 § 1 k.p.c.